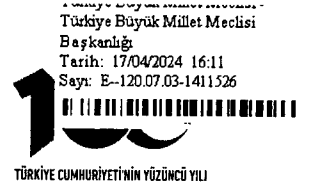

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-72079556-610-11129266
Konu : Soru Önergesi (7/5678)

ACELE
7/5678
GK 35

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31.10.2023 tarihli ve 1312961 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Saliha Sera KADIGİL tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/5678 Esas Numaralı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/5678 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 89868445-5067-4056-85C9-D533B45600E9

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No:(312) 705 58 09

**İstanbul Milletvekili Sayın Saliha Sera KADIGİL'e Ait 7/5678 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Kadına ve çocuğa yönelik şiddetle mücadele çalışmalarımız; çok yönlü, bütüncül bir yaklaşımla sıfır tolerans ilkesiyle sürdürülmektedir. Toplumun tüm kesimlerinin önleme, koruma, cezalandırma ve politika boyutuyla sürecin içinde ortak ve kararlı bir şekilde yer alması önemlidir.

4721 sayılı Medeni Kanun'un 124 üncü maddesinde evlilik yaşı ile ilgili husus; "Erkek veya kadın on yedi yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple on altı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir." şeklinde düzenlenmiştir. Evlilik yasal bir süreç olup, ilgili Kanun'da da belirtildiği üzere 15 yaşını doldurmamışla gerçekleşen birliktelikler suçtur, ceza yasasında da cezai müeyyideleri hükme bağlanmıştır.

Ülkemizde yalnızca resmi nikâhla yapılan evlilikler kanunen geçerli olduğundan bu evlilikler kayıt altına alınmaktadır. Evliliklere ilişkin istatistiki bilgiler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belirli dönemlerde yayımlanmaktadır.

Doğum yapan kız çocuğu sayısına ilişkin olarak ise; sağlık istatistikleri Sağlık Bakanlığı tarafından toplanmakta ve TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişimini temin etmek amacıyla; çocuklarımızın üstün yararı ilkesi doğrultusunda risklere karşı güçlü ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımıza bildirilen istismar mağduru çocuklarla ilgili ihbarlarda ivedilikle harekete geçilerek çocuklar ve aileleri hakkında gerekli sosyal inceleme yapılmakta ve uygulanan sosyal hizmet modellerinden yararlandırılmaktadır. Çocukları istismar eden kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmakta ve Bakanlığımızca davalara müdahil olunmaktadır.

Mağduriyeti sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklardan psikososyal desteğe ihtiyaç duyduğu değerlendirilen çocuklara yönelik psikososyal destek hizmeti veren ihtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Siteleri oluşturulmuştur.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin ilke ve hükümlerinin yetişkin ve çocuk olmak üzere toplumun tüm kesiminde öğrenilerek hayata geçirilmesi ve çocukları ilgilendiren her konuda çocuk katılımını etkin kılabilmek amacıyla Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde her ilde Çocuk Hakları İl Çocuk Komiteleri oluşturulmuştur. Komiteler, "Çocuk Hakları İl Çocuk Komitelerinin Oluşturulması, Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönerge" ile de yasal altyapıya kavuşmuştur.

Çocuk haklarının ihlallerinin önlenmesi, tanıtım ve bilinçlendirme kapsamında; komiteler tarafından çeşitli eğitimler, seminer, forum (20 Kasım Çocuk Hakları Günü Ulusal Çocuk Forumu), toplantı (Çocuk Danışma Kurulu Toplantıları), kültürel, sosyal ve sportif etkinlikler (Satranç turnuvası, gezi programları şenlik, kamp, sinema), önemli günlerin kutlamaları (11 Ekim Dünya Kız Çocukları Günü, Dünya Çocuk Günü), ödüllü yarışmalar (şiir, resim, hikaye, fotoğraf), tanıtım stantları, çalıştaylar, ziyaretler (il, ilçe, köy, bürokrasi ve STK'lar), sergi, tiyatro vb. etkinlikler gerek yerel gerekse ulusal çapta gerçekleştirilmektedir.

2023 yılı Nisan ayında yürürlüğe giren 2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planında "Çocuk Hakları ve Çocuk Katılımı" birinci öncelik alanı ve stratejik

amaç olarak belirlenmiş, çocuk haklarına yönelik farkındalığın artırılması amacıyla söz konusu öncelik alanı kapsamında “Çocuk hakları kültürünün her ortamda geliştirilmesi” ve “Çocuk hakları ve çocuk katılımının toplum tarafından bilinirliğine yönelik farkındalık çalışmalarının yapılması” başlıklı stratejik hedefler belirlenmiştir. Ayrıca, Strateji Belgesi'nin diğer sacayakları olan Çocuk Dostu Adalet, Aile ve Çocuğa Yönelik Koruyucu ve Önleyici Hizmetler, Alternatif Bakım Hizmetleri, Afet, Kriz ve Acil Durumlardan Etkilenen Çocuklara Yönelik Hizmetler, Bilgi Teknolojilerine Erişim ve Güvenli İnternet Kullanımı başlıklı stratejik amaçlar çerçevesinde de çocukları ve haklarını önceleyen stratejik hedefler belirlenmiştir.

Bakanlığımızın politika önceliklerinden biri olan erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele çalışmaları 2017 yılından beri yerel politika belgeleriyle güçlendirilmektedir. Erken yaşta ve zorla evlilikleri ortaya çıkaran sebepler yerele özgü olabildiği için yerel unsurların katkı ve katılımları sorunun çözümünde etkili olabilmektedir.

Bu çerçevede TÜİK verilerine göre erken yaşta evliliklerin yüksek olduğu ilk 20 il önceliklendirilmiş ve “İl Eylem Planları” hazırlanmıştır. Afet ve acil durumlardan dezavantajlı gruplar daha fazla etkilenmekte ve bu dönemlerde risklilik durumları artmaktadır. 6-7 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş depreminin ardından il eylem planı olmayan deprem illerine yönelik çalışmalar başlatılmış ve Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planları hazırlanmıştır. İl Eylem Planları kapsamında, Kız Çocuklarının Güçlenmesi, Kız Çocuklarının Okul Devamının Artırılması, Kız Çocuklarının Rol Model Kadınlarla Buluşturulması, Kız Çocuklarının Spor Yoluyla Güçlendirilmesi, Veri Toplama, Kamu Görevlileri, Öğretmenler, Muhtarlar, Anne-Babalar ve Gençler Başta Olmak Üzere Farklı Hedef Gruplara Yönelik Eğitim Ve Farkındalık Çalışmaları, Yerel Medyaya Yönelik Çalışmalar, Ülkemizde Yaşamakta Olan Yabancı Bireylere Yönelik Çalışmalar gibi başlıklarda faaliyetler gerçekleştirilmektedir. İl Eylem Planları'nın yıllık izleme çalışmaları gerçekleştirilmekte, süresi dolan eylem planlarının güncellenmesi sürecinde İl Müdürlükleri desteklenmektedir.

Bakanlığımız tarafından Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının desteklenmesi ve meslek elemanlarının toplumla çalışma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla 21 ilden Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi, İl Müdürlüğü Kadın Hizmetleri Birimi, Sosyal Hizmet Merkezleri Şiddetle Mücadele İrtibat Noktaları ile etkinliğin yapıldığı illerdeki Kadın Konukevinde görevli meslek elemanlarının katılımıyla “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının Desteklenmesi Eğitim Programı” düzenlenmiştir. Eğitim Programında erken yaşta ve zorla evliliklere ilişkin temel kavramlar, erken yaşta evliliklerin sağlık sorunları, Erken Yaşta Evlilikleri Önleme ve Müdahale Yöntemleri, Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri, Ülkemizden İyi Uygulama Örnekleri, İl Eylem Planı Hazırlama Süreçlerine İlişkin Bilgiler, Zor Gruplarla Çalışma gibi konulara yer verilmiştir.

UNICEF ile Bakanlığımız arasında imzalanan ortak çalışma planı kapsamında, erken yaşta ve zorla evlilik olgusunun çeşitli boyutlarda yaşandığı ülkelerde uygulanan iyi uygulama örneklerinin incelenmesi ve bu örneklerin Bakanlığımız politikalarına temel teşkil etmek amacıyla raporlanmasına yönelik bir proje yürütülmüştür.

Bakanlığımızın nihai yararlanıcısı olduğu IPA-II kapsamında yürütülen “Türkiye’de Çocuk Haklarının Desteklenmesi İçin Teknik Yardım Projesi” Kasım 2021 tarihinde başlatılmıştır. Kasım 2024 tarihinde kadar sürdürülecek Proje kapsamında “erken yaşta evliliklerin önlenmesi” Proje amaçlarından biri olarak sayılmıştır. Bu çerçevede ilgili Proje kapsamında erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik farkındalık çalışmaları yürütülecek,

farklı hedef gruplarına yönelik bilgilendirici materyaller ve kamuoyuna yönelik kamu spotları hazırlanacaktır.

Bakanlığımız ile UN Women ve UNICEF iş birliğinde “Kadına Yönelik Şiddetle ve Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele” çalışmaları devam etmekte olup İl Müdürlüklerinde görev yapan yönetici ve meslek elemanları ve Milli Savunma Bakanlığı ve illerdeki Kuvvet Komutanlıklarında görev yapan personele hizmet içi eğitimler verilmiştir.